

Η ΜΑΓΕΜΕΝΗ ΔΙΜΝΗ¹

Ἡ γοργά Χάννα, τί φορική γοργά! Σέβνονταν μέσα στὸν κόσμον σὰν σκιά. Μαροῦά ἀπὸ τοῦ νὰ σκορπίξῃ τὴν χαρὰν γύρω της, ἐνέπνευε δλοῦθε τὸν τρόμον καὶ τὴν φρίκη. Ἦταν ἓνα δέμα ἀπὸ κόκκαλα κακομαζωμένα, μιὰ μάγισσα καρπούρα, κι' ὄλο ἔβηζε.

Ὅταν ἔφθονε σὲ χωριὸ τὰ παιδιά τῶν Κοζάκων τὸ 'βυζιν στα πόδια, κ' ἔδιναν χαρμάρι μὲ τὰ κλάματά τους καὶ τίς φωνές τους τοῦ ἔρχομοῦ τῆς Χάννας. Τὴν μισοῦσαν ὅπως καὶ τὴν γοργά Παξιόσκα, ποῦ γνωρίζοντας τὰ καλλίτερα βότανα καὶ τὰ φροβρότερα μάγια, πολλές φορές ἔκανε ὄμορφο παλικάρι νὰ ἐρωτεύεται ἄσημη κοπέλλα. Ἐλεγαν γιὰ τὴ Χάννα ὅτι ἤξερε ἓνα σωρὸ μυσήρια, ἀλλὰ δὲν εἶχε τὴν ἐπιδειξιούνη τῆς Παξιόσκας. Τὰ κορίτσια ποῦ πήγαιναν νὰ τὴν συμβουλευθοῦν γίνονταν γλήγωρα κίτρινα, καὶ μαραινόνταν σὰν κορμὲνα λυγροῦδια. Γιὰ αὐτὸ δὲν τὴν ἀγαποῦσαν καὶ δὲν πήγαιναν νὰ τὴν βροῦν πιὰ ὅτι ὁ πειρασμὸς τὰ παρακινούσε. Ἄλλως τε ἡ Χάννα δὲν ἐσύχαζε σχεδὸν στὸν κόσμω. Ὅταν παραστενοχωρεῖτο μονάχα ἔρχονταν σερόνόμενη στὸ χωριὸ γιὰ νὰ ζητιανεύσῃ ἓνα κορμάτι ψωμι ἢ νὰ γοητεύσῃ τὰ κορίτσια. Ὅσοι τὴν ἀπαντοῦσαν τὸ πρῶτὴ τὴν χαιρετοῦσαν καταρῶνιάς τὴν, ἢ ἔφτυναν διπλά τους. Ἔτσι ἡ γοργά Χάννα περνοῦσε καλλίτερα στὸ παλιοκρέββατό της παρὰ ὅπου ἄλλοῦ· τὰ ἀγαθὰ τοῦ Θεοῦ δὲν φύτρωναν γύρω στὸ ἄθλιο παλιοκαλύβι τῆς· ὁμῶς ἐκεῖ μέσα τοῦλάχιστο δὲν ὑπέφερε ἐξευτελισμούς. Ἔτσι ἐξοῦσε ἡ γοργά Χάννα, λυπημένη, ἀθλία, μόνη, σάν*μιὰ ὑπαρξὶς μὲ κακὰ σημάδια, σάν σκιάχτρο. Ἐλεγαν ὡς τόσο ὅτι ἡ γοργά Χάννα μιὰ φορὰ ἦταν κορίτσι· κανεὶς τότε δὲν θὰ ὑπόπτευε ὅτι σιὰ γοργατεῖά της θὰ ἔκανε τὴν παράξενη δουλειὰ μιὰς μάγισσας.

Ἦταν τότε σ' ἓνα χωριὸ τῆς Οὐκραίνης, μιὰ φτωχὴ ὄρφανὴ ἐγκάταλελειμμένη. Ἀπὸ οἶκτον μονάχα τὴν ἐπῆραν γιὰ ὑπηρετεῖα σὲ μιὰ φτωχικὴ καλύβι. Τῆς ἐπέτρεψαν γιὰ τὴν δουλειὰ ποῦ ἔκανε, νὰ κοιμάται χάμου καὶ γὰ

(1) Ὁ συγγραφεὺς τοῦ διηγήματος ἀπὸ τὸν Ἐδουάρδο Ζελίνεκ, Τσέχος φιλόλογος ἐγεννήθη τὸ 1855. Διετέλεσε υπάλληλος πολὺν καιρὸν. Ὡς συγγραφεὺς ἠσχολήθη ἰδίως εἰς τὴν φιλολογίαν τῶν Σλαβικῶν λαῶν καὶ ἐδημοσίευσεν ἀπὸ τὸ 1881 ἕως τὸ 1886 σπουδαίωτον τόμον τὴν «Σλαβικὴν Ἐπιθεώρησιν». Συνεργάσθη εἰς περιοδικὰ Τσεχικὰ καὶ Πολωνικά. Εἰς τὴν Τσεχικὴν γλῶσσαν ἔγραψεν ἀρκετὰ ἔργα, ὀνομαστώτερα τῶν ὁποίων εἶνε οἱ «Κοζάκοι», ἡ «Λιθουανία», αἱ «Σπουδαὶ ἐπὶ τῆς Πολωνικῆς κοινωνίας».

τροφή ξηρό ψωμί. Τις γιορτές όταν μιὰ όρραία σκούφια στόλιζε τὰ λευκά μέτωπα όλων τών κοριτσιών και τὰ μάτια τους άκτινοβολούσαν άπό ευχαρίστησιν, ή Σάσκα μόνη δέν είχε με τί νά στολισθή ούτε με τί νά χαρή. Είχε τις γιορτές τό ίδιο ύφος όπως και τις καθημερινές, όπως κι' άλλες τις μέρες τής δουλειάς. Κανείς δέν τήν είχε μάθι νά στολιζεται. Τόποσοτιζο γόργεμά της όλο κι' άποκουρραλλιάζονταν και έσβασε. Και όλα γύρω τή: ήταν ενάντια· ό ήλιος μόνος ήταν γι' αυτήν τόσον καλός, όσον και γιά τούς άλλους. Τά κορίτσια άδιάφορα κορόιδεύσαν τήν Σάσκα και τής φώναζαν μοχθηρά στ' αυτή τής: «Όταν πεθάνη ή γοργά Χάννα θά γίνης μάγισσα!» Ή φτωχή Σάσκα άντερίζιαζε. Τής φαίνονταν πώς δέν ζούσε πια γιά νά μήν άρέση στους άλλους και γιά νά ήνε δυστυχισμένη σ' αυτόν τόν παλιόκοσμο. Και πολλές φορές στοχαζόμενη, ότι τά κορίτσια τής προσέλεγαν τό μέλλον τής μάγισσας Χάννας, άρχιζε κ' έκλαιε πικρά. Σκέπτονταν άπελπισμένα ότι τά παιδιά θά τήν άπέφευγαν, κι' αυτή επίσης...

Μιάν ήμέρα τής συνέβη ν' άπομακρυνθή άπό τό χωριό πός τήν μαγεμένη λίμνη. Γιά πρώτη φορά ή Σάσκα καθρεφτίστηκε άπάνω σέ ήσχα και καθαρά νερά. Ή θλιβερός της σκέψεις άφανίστηκαν σάν σέ όνειρο. Καθώς καθρεφτίζονταν έψιθύρισε με μιὰ χαρά άγνωστη: «'Αλλά, Σάσκα, δέν είσαι τό άσημότερο κορίτσι τού χωριού!» Γιατί άνεκάλυπτε εις τήν επιφάνειαν τής μαγεμένης λίμνης, ότι ήταν φιλόλιγη, χαριτωμένη, άσπρη σάν περιστέρι. Τά μεταξωτά της, αλλά τής έπεφταν στους όμους χονδρές πλιξίδες. Και καθώς χαμογέλασε στόν έσπτό της, ή καρδιά της έσκίρτησε άπό μιὰ εύτυχία άνέκφραστην, τόσο φοιτητικό βρήκε τό χαμόγελό της. Εν τώ μεταξύ ή φιλενάδες της έβαλαν στό κεφάλι στεφάνια. στόν ήζον χαρούμενον τριγυνοειών, κ' έγιναν εύτυχημένες νοικοκυρές. Και τί τό εκπληκτικόν άν ή Σάσκα θέλησε, κι' αυτή επίσης νά γίνη νοικοκυρά; Δέν ήταν τώρα άρκετά μεγάλη...; 'Αλλά, όμως! Οι μνηστήρες δέν έμπαιναν στό σπυτικό τής όρφανής, κ' ή Σάσκα δέν άκουσε ποτέ τά λόγια τους. Οι μνηστήρες πήγαιναν μονάχα στίς γειτονικές καλύβες. Στην καλύβα τής Σάσκας δέν έσταμάτησε κανείς. Τότε όταν άκουσε νά τής ξαναλένε ότι θά γίνονταν μάγισσα, άνατρίζιασε περισσότερο άπό κάθε φορά και πόνος άπαρηγόρητος γέμισε τήν ψυχήν της. Μήν έχοντας κανέναν στόν κόσμο, τό πήρ' άπόφασιν νά πάη νά βοή τή γοργά Χάννα γιά νά τήν ρωτήση γιά τήν θλιβερή της μοίρα.

Ή γοργά Χάννα πεσμένη στό άβλυ στρούμα τής, έδέχθηκε με καλοσύνη τήν φτωχή όρφανή και τήν εκάλεσε με τρυφερότητα «παιδί μου». Με τά μάτια γεμισμένα δάκρυα και με πόνον στήν καρδιά, ή Σάσκα έξομολογήθηκε εις τήν Χάννα πώς κανείς δέν τήν άγαπούσε.

— 'Α! είπε άναστενάζοντας, δέν θέλω όταν γεμίσω νά ζήσω, όπως ζής τού λόγου σου, νά ζήσω μιὰ ζωή μάγισσας, μιὰ ζωή έρημη. Δέν θέλω τά παιδιά νά φεύγουν όταν με βλέπουν.

Και κλαίοντας έκρυψε τό πρόσωπό της μέσα στα χέρια της. Ή γοργά Χάννα έπόνεσε τή φτωχή όρφανή· σ' αλλογίστηκε τὰ βάσανα τών ανθρώπων, τήν σκληρότητα τής μοίρας. Τής φάνηζε πώς είχε μισοσιά της τή δική της νιότη κι' όλα τά περασμένα της, τήν άτέλειωτη και θλιβερήν περιπλάνησίν της, ένα σωρό λύπες και δυστυχίες. Στέφτηκε κ' έδίστασε πολύ, σάν ν' άμφέβαλλε ή ίδια γιά τήν δύναμιν τών χορταριών της; και τών βοτανιών της.

— Δέν θέλεις νά γίνης μιὰ Χάννα; έμμοιρούρισε πολλές φορές, κοιτιώντας σοβαρά τήν κεφαλήν.

Στά ύστερα βγήκε άπό τήν καλύβα και ξαναγύρισε σέ λίγο κρατώντας

Ο "ΚΟΜ-ΙΛ-ΦΩ,,

στή χούφτα της μεστηριώδεις σπόρους. Τοὺς ἔβαλε στὰ χέρια τῆς Σάσκας καὶ τῆς εἶπε αὐτὰ τὰ λόγια:

— Νά, σπόρος γιὰ τρία χρόνια, πάντα γιὰ τὸ ἴδιο τὸ ἀλλάκι θά'χῃς τόσα λουλούδια, ὅσα παλικάρια εἶνε στὸ χωριό. Στὸ παλικάρι ποῦ θὰ σοῦ ἀρέσῃ, θὰ τοῦ ρίξῃς ἓνα λουλούδι στὰ πόδια του. Αὐτὸ ποῦ θὰ σκύβῃ γὰ τὸ πάρη θὰ σ' ἀγαπήσῃ. Ἄν τύχῃ ὅμως καὶ κανένα παλικάρι δὲν σκύβῃ γὰ πάρη τῶ λουλούδια κα' ἂν ὅλα τὰ ποδοπατήσουν, τὸν τρίτο χρόνο θὰ φυλάξῃς τὸ ὑστερνὸ λουλούδι γιὰ τὸν ἑαυτὸ σου. Καὶ γὰ τί θὰ κάμῃς τότε εἶνε μιὰ γρημὰ φλαμουριά ποῦ γέρνει ἐπάνω στὴ μαγεμένη λίξη· τὰ μεσάνυχτα μὲ τὴ γέμιση τοῦ φεγγαριοῦ γὰ πῆς γὰ καθήσῃς ἀπάνω στὸν κορμὸν αὐτὸν ὅπως σ' ἓναν μπάγγο. Νὰ δέσῃς τὰ χέρια καὶ τὰ πόδια μὲ λουρίδες κραιναῖς, γὰ γύρῃς τὸ κεφάλι ἐπάνω στὸ στήθος, γὰ μωριστῇς τὸ ὑστερνὸ λουλούδι καὶ... θὰ γίνῃς εὐτυχισμένη.

Ἡ Χάννη δὲν εἶπε περισσότερα, ἐπρόσθεσε μονάχα στὴ Σάσκα νὰ γέρῃ στὸ σπῖτι καὶ ν' ἀκολουθήσῃ τὴν συμβουλὴν τῆς. Ἡ Σάσκα ἀνεχώρησε. Χίλιες σκέψεις τῆς ἤρθαν τότε στὸ μυαλό. Εἶχε μεγάλῃν πεποιθῆσιν κα' ἐλπίδα στὴ γρημὰ Χάννα, τὴν εὐγνωμονοῦσε ἀκόμα. Ἡ γρημὰ Χάννα τὴν ἀκολούθησε πολὺ,

μὲ τὸ βλέμμα, ὡς ὅτου ἡ Σάσκα χάθηκε μέσα σὴν καταχνιά τῆς στέπας, μὲ γυρμένο μελαγχολικὰ τὸ κεφάλι. Ἡ Χάννα κίτταζε ἀκόμα μακρὰ καὶ μουρμούριζε καὶ μέσα στὰ ξεβαμμένα χεῖλη τῆς Μούρα ποιλιὰ τριγύριζαν ἀπάνω ἀπὸ τὸ κεφάλι τῆς.

·*·*·*

Ἡ Σάσκα ἔκαμε ὅπως τῆς εἶχε πῆ ἡ γρημά. Στὸ χωράφι πίσω ἀπὸ τὴν καλύβα εἶδε νὰ φυτρώνουν ἀμέσως ὕστερ' ἀπὸ τίς πρώτες ἀνοιξιάνικες βροχὲς λουλούδια ἔκτακτα, ὄμορφα καὶ μὲ μιὰ μυρονδιὰ μεθυστική. Καὶ ὅταν τὰ λουλούδια αὐτὰ ἀνθίσαν καλά, ἡ Σάσκα τὰ μάζεψε καὶ τᾶρχεζε τὸ βράδυ στὰ πόδια τῶν νέων Κανεῖς δὲν ἔσκυβε νὰ πῶρη τὰ λουλούδια. Κάποτε μονάχα τὸ πόδι ἀπρόσεκτου διαβίτου τὰ πατοῦσε καὶ τὰ πετοῦσε. "Ἐτσι ἐπέρασε ὁ πρώτος χρόνος. Ὑστερα ὁ δεύτερος· ὕστερα ὁ τρίτος ἔφθασε στὸ τέλος του. Αὐτὸν τὸν χρόνον τὰ λουλούδια τῆς Σάσκας ἀνοίγαν μαγευτικώτερα ἀπὸ ἄλλοτε. Καὶ ὅσο τὰ λουλούδια ἀνοίγαν, κα' ὅσο γέμιζαν τὸν ἄερα μὲ τὰ μωστρ-βολήματά τους, τόσο χλόμιζε καὶ μαραίνονταν τὸ πρόσωπο τῆς Σάσκας. Τὸν "Αἰ Γιάννη, τὸ χωράφι ἦταν ἔρημο πιά. Ἡ Σάσκα εἶχε ρίξει ὅλα τὰ λουλούδια. Δὲν τῆς ἔμεινε παρὰ ἓνα, τὸ ὕστρονό. Τότε θυμῆθηκε τί τῆς εἶχε παραγγεῖλη ἡ γρημά Χάννα. "Λοφώσως ν' ἀκολουθήσῃ τὴν συμβουλή τῆς ὡς τὸ τέλος. Δὲν τὴν ρίξε στὰ πόδια παλληκαριοῦ, αὐτὸ τὸ ὕστερονό λουλούδι, ἀλλὶ τὸ φύλαξε γιὰ τὸν ἑαυτὸ τῆς.

·*·*·*

Ἡ νύχτα ἦταν ἡσυχη καὶ θερμή, μουσική, μυστηριώδης. Πρὶν ἀπὸ τὰ μεσάνυχτα ὅλα κοιμοῦνταν εἰρηνικὰ ἢ Σάσκα πήρε τὸ ὕστερονό τῆς λουλούδι. Μὲ τὸ χεῖρ τρέμοντας τὸ κάμφωσε στὸ στήθος τῆς, ὅπως ἔκαναν ἡ φιλενάδες τῆς ποῦ πῆγαιναν σὴν ἐκκλησίᾳ κ' ἓνα στεφάνι στὸ κεφάλι. "Ἐπειτα εἶπρε τὸ δρόμο γιὰ τὴν λίμνη. "Ἐβάδιζε τρέμοντας. "Ἐνα κακὸ μονοπάτι ἔφερενη ἴσα στὸν κορμὸ τῆς γρημᾶς φλομουριάς, ποῦ ἀπλόνονταν ἐπάνω ἀπὸ τὸ νερὸ σὰν δοκίρι. Σβόθηκε ὡς ἐκεῖ καὶ κάθησε σὴν ἄκρη τοῦ κορμοῦ. "Ἐδωσε τὰ πόδια καὶ τὰ χεῖρα ρε λουρεῖδες κραιπιάς.

Πέρασε μιὰ στιγμή. "Ἐξαίνα τῆς ἦρθε καὶ στὸ νοῦ· ἔκλινε τὸ κεφάλι στὸ στήθος καὶ μύρισε μὲ ὀσμὴ τὸ μεθυστικὸ λουλούδι. Κ' ἡ Σάσκα ἔνοιωσε ἀμέσως νὰ γεμίξῃ τὸ κεφάλι τῆς μὲ θυμῶσαι ὄνειρα. "Ὀνειρεύθηκε τὴν εὐτυχομένη ζωὴ τῶν ὀρειῶν ρουδάλων (1) μὲ τὰ μικρὰ μαλλιά, ποῦ κατοικοῦν κρυσωλλένι παλάτι κ' αἰνὰ βιβὴ τοῦ νεροῦ. Καθὼς ἀγόρευε μύριξε μιὰ φορὰ ἀκόμα τὸ γυνεὸ ἄρωμα τοῦ ὕστερονό λουλουδιοῦ. "Ὁε! Τῆς φάνηκε πῶς ἦσαν αὐτὴ ἡ ἴδια μιὰ ρουδάλων ὀρεινοῦ ὄμορφα παλιόκορι στὸ βελθὸ τῆς βασιλείας. "Ἐξαίνα, χωρὶς διασπαγμόν, ἡ Σάσκα ἔβρισε διπλά. "Ὁ κορμὸς τῆς γρημᾶς φλομουριάς ἀγχοσε νὰ τολαντεύεται σὰν κοῖνια μικροῦ παιδιοῦ. Τὸ νερὸ τῆς μαγεμένης λίμνης ἀνοίχθηκε, ἀναπῆδησε σὰν πηγὴ κ' ἔβγαλε. "Ἐπειτα ἔγινε σιγὴ. Ἡ Σάσκα χάθηκε. Ἦταν ἰώμα ἐντελῶς εὐτυχομένη. "Ὁ κορμὸς τῆς γρημᾶς φλομουριάς τολαντεύονταν ἀκόμα, κ' ἀπάνω σ' ὃ νερὸ ποῦ ἔβγαζε, ἀκόμωθηκε ἀνάμια ἀπὸ τοὺς κλάδους τῶν ἰσιῶν τὸ χλωμὸ φῶς τοῦ φεγγαριοῦ...

(Μετᾶφρασις Μ.)

EDWARD JELINCK

(1) Θεότιμες ποταμίσσιες τῆς μυθολογίας τῆς Ὀσκαρίας